

Stamtafel 8 april 2018

*Stichting Vrienden van Dalfsen
&
Zorgcentrum Rosengaerde*

Programma

- Even voorstellen...
- Waarom dit onderwerp?
- Dementie...waar hebben we het over?
- Stellingen over dementie

PAUZE

- Dementie in Nederland en in Dalfsen
- Beeldvorming
- Dementie...hoe doen we dat in Dalfsen?
- Dementie...hoe doet ú dat?

Dementie .....

waar hebben we het over?

Dementie in het kort.

- Dementie staat voor een combinatie van symptomen waarbij de verwerking van informatie in de hersenen is verstoord
- Geheugenproblemen
- Oriëntatieproblemen in tijd, plaats en persoon
- Intellectuele vaardigheden/ het probleemoplossend vermogen nemen geleidelijk af

Dementie in het kort.

- Andere mogelijke verschijnselen
  - Stemmingsstoornissen
  - Stoornissen in het handelen als gevolg van apraxie.
  - Stoornissen in de taal: afasie
  - Verstoord beoordelingsvermogen
  - Decorumverlies
  - Hallucinaties en wanen
  - Karakterveranderingen
  - Agressie
  - Achterdocht

Verschillende soorten dementie.

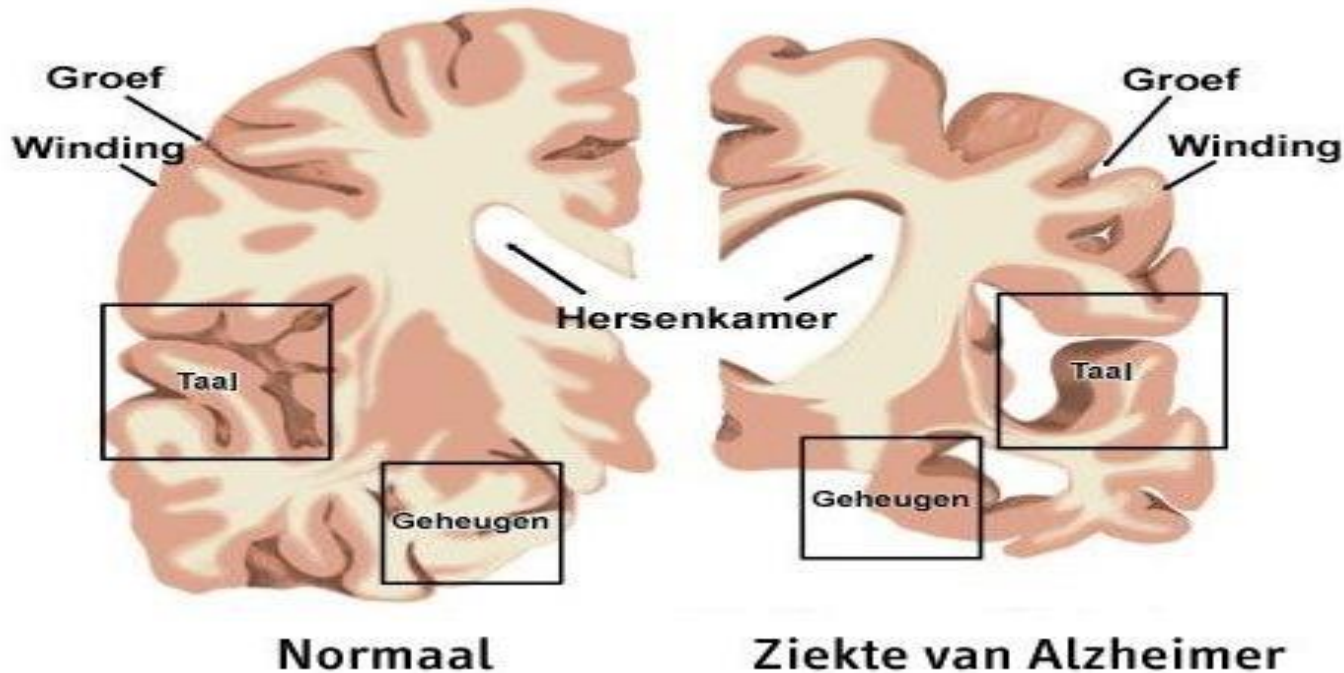
- We onderscheiden meer dan 50 soorten dementie.
- De vijf meest voorkomende zijn:
  - Ziekte van Alzheimer
  - Vasculaire dementie
  - Parkinsondementie
  - Fronto-temporale dementie
  - Lewy body dementie.

Ziekte van Alzheimer.

Het hersenvolume krimpt en de groeven in de hersenen worden wijder

Dwarsdoorsnede van de hersenen

Ziekte van Alzheimer

- **Geleidelijke achteruitgang van geheugen:** het begint met vergeetachtigheid voor hier-en-nu gebeurtenissen (het kortetermijngeheugen verstoord), het moeilijker kunnen herinneren van gebeurtenissen van de afgelopen jaren (langetermijngeheugen) overgaand naar het steeds meer verliezen van herinneringen aan vroeger en wat men geleerd heeft (vaardigheden).
- **Toenemende oriëntatieproblemen**
- **Achteruitgang intellectuele vaardigheden**

Vasculaire dementie

- Deze vorm van dementie komt door een storing in de bloedvoorziening in de hersenen, bv. een beroerte
- Wisselvallig verloop; plotseling begin, stapsgewijze verslechtering
- Stoornissen afhankelijk van de plaats waar de beschadigingen optreden
- Afname in het tempo van denken, spreken en handelen, moeite met concentreren
- Ziektebesef vaak nog lang aanwezig

Filmpje.

- Alzheimerpatiënt Ger van der Gaast wordt gevolgd in een heftige documentaire. Hijzelf en zijn dochter Meike vertellen wat deze ziekte met hen doet.

De vier fasen zichzelf beleven

- 1. De bedreigde fase
- 2. De verdwaalde fase
- 3. De verborgen fase
- 4. De verzonken fase

1. De bedreigde fase.

- Dit is de fase van beginnende dementie. Iemand die bij zichzelf een begin bespeurt van échte vergeetachtigheid zal dit zo veel mogelijk verbergen. Hij voelt zich bedreigd in zijn bestaan.
- Geheugenverlies op de voorgrond. Verlies van vaardigheden is bedreigend.
- Gedrag bij bedreigde fase:
  - Achteruitgang verbloemen, ontkennen, anderen beschuldigen
  - Prikkelbaar, gespannen
  - Opstandig bij confrontatie met falen, soms verdrietig, angstig
  - Vastklampen aan vertrouwde persoon, plaatsen, rituelen.

Benadering

Eigenwaarde ondersteunen;

Probeer zo te reageren dat men zich veilig voelt

- Niet corrigeren

Nadruk leggen op wat de men nog wel kan

Complimenten geven

Confrontatie met onvermogen vermijden

Praten over herinneringen

Maak gebruik van humor

2. De verdwaalde fase

- Meer verlies van denkvermogen: geheugenproblemen nemen toe, oriëntatie raakt meer verstoord, verleden wordt steeds meer herbeleefd. Taalproblemen nemen toe; woordvindproblemen en begrip van taal wordt steeds moeilijker.
- Men heeft steeds minder houvast aan zichzelf en de realiteit, verliest de controle over zijn of haar leven. Met angstig gedrag als gevolg.
- Gedrag bij verdwaalde fase:
  - Naar huis willen (ook al is men thuis)
  - Paniek/agressie
  - Dwangmatig gedrag
  - Verdriet

Benadering

- Houvast bieden; Mensen in deze fase nemen initiatief tot contact, houden je staande of roepen je bij zich. Belangrijk is dan om degene een houvast te geven in deze uiterlijke en innerlijke chaos.
  - Gezellig vertrouwde sfeer maken
  - Houvast geven (tas, knuffel, boek)
  - Er bij zitten, troosten, hand vasthouden
  - Samen zingen, muziek luisteren
  - Veilige plek zoeken

De verborgen fase.

- Men trekt zich verder terug in innerlijke wereld, zit schijnbaar in zichzelf verzonken. Denkvaardigheden nemen verder af.
- Meer doelloos gedrag en herhaling van bewegingen: doelloos heen en weer lopen, geluiden herhalen, wrijven, tikken
- Leeft vooral in het verleden.
- Men neemt geen initiatief tot contact, dit moet de ander doen. Je hoeft vaak niet zo veel te doen of te zeggen. Maar er *zijn*, een hand op een hand of een arm om een schouder, aanraken, oogcontact maken.

Benadering

Maak gebruik van non-verbale communicatie;
spiegelen (toon dezelfde emoties, bewegingen),
zing vertrouwde liedjes, aanraken en oogcontact

4. De verzonken fase.

- In deze fase trekt de cliënt zich terug naar de basisbehoeften. De cliënt is volledig hulpbehoevend.
- Contact gaat via sensorische prikkels: snoezelen, zintuigactivering.
- Contact maken is moeilijk, als je contact hebt is de reactie meestal heel beperkt. Er ontstaat vrijwel geen wederkerigheid.

Algemene omgangtips

1. Verdiep je in de ziekte
Hoe uit het zich bij deze persoon?

2. Kijk naar wat nog wel kan
Ook simpele activiteiten geven plezier

3. Let op je lichaamstaal
Gevoel speelt een belangrijke rol

4. Maak (oog) contact
En stel één vraag per keer

5. Ga mee in het gesprek
Benadruk niet dat iets niet klopt

6. Blijf geduldig
En zorg voor rust

alzheimer nederland

Foto: Depoetphotos.com

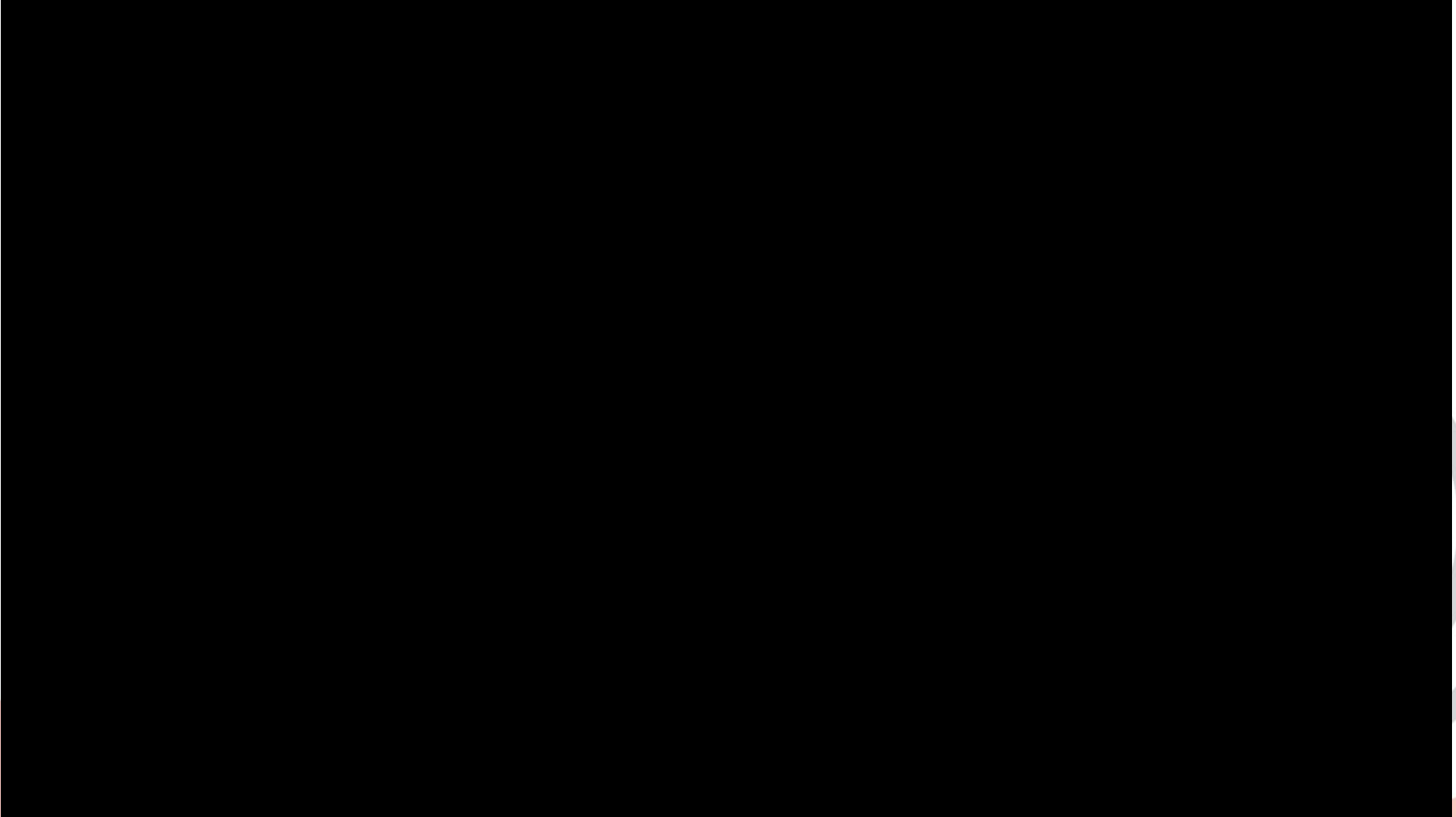

Communicatie en contact houden.

- Het contactritueel
  - De opening; Als er geen duidelijke opening is, wordt de ander verrast/overvallen. Hij mist de vraag, of reageert impulsief afwerend, probeer oogcontact te maken en begin dan het gesprek.
  - Concentratie; door slechte concentratie kan blik en gedachten snel afdwalen. Probeer aan te sluiten bij de belevingswereld van degene met dementie en probeer zijn gedachten te volgen. Het gebruiken van non verbale signalen helpt vaak ook. Blijf geduldig en geef iemand de tijd.

- De afsluiting; wanneer contact niet goed wordt afgesloten ontstaat er een onduidelijke situatie voor degene met dementie, wat verwardheid en onrust doet toenemen. Laat dus duidelijk weten dat het gesprek/ het contact beëindigd wordt, bedank bijvoorbeeld voor het gesprek.

See me

Verpleeghuiszorg

- Binnen Rosengaerde 51 appartementen, die men naar eigen voorkeur kan inrichten.
- Wij bieden er kwalitatief hoogwaardige verpleeghuiszorg
- Veel aandacht voor het welzijn van onze cliënten.
- Huiselijke, rustige en veilige omgeving
- Professionele medewerkers, mantelzorgers, vrijwilligers en leerlingen werken samen
- Ondersteuning en begeleiding op maat geboden.

- We beschikken over een vaste behandeldienst met gedetacheerde medewerkers van IJsselheem maar werken ook op dit gebied samen met lokale partijen zodat we aan de voorkeur van de cliënt kunnen voldoen.
- Onze visie is “terug naar de bedoeling” en zorgen voor mogelijkheden.
- Op [ZorgkaartNederland](#) ziet u hoe onze zorg door klanten wordt gewaardeerd.

Stellingen

- Mensen met dementie kunnen niet zelfstandig wonen
- Mensen met dementie kunnen niet zelf beslissingen nemen
- Na de diagnose dementie moeten mensen hun rijbewijs inleveren
- Iets nieuws leren kan wel met dementie
- Mensen met dementie hebben amper kwaliteit van leven

Pauze!

Dementie in Nederland...

- Dementie komt voor bij **270.000** Nederlanders
- **1 op de 5** Nederlanders heeft dementie
- **1 op de 3** mensen met dementie is vrouw
- 12.000 mensen met dementie zijn **jonger dan 65 jaar**
- **70%** van de mensen met dementie woont thuis
- **300.000** mantelzorgers geven **meer dan 20 uur** per week zorg

Dementie in Dalfsen...

PROGNOSE VAN DEMENTIE PER GEMEENTE					
Gemeente	2013	2014	2020	2030	toe-/afname (%)
Dalfsen	420	438	544	762	81%
Deventer	1499	1520	1692	2282	52%
Hardenberg	822	850	1009	1324	61%
Kampen	695	720	838	1121	61%
Olst-Wijhe	288	298	356	494	71%
Ommen	308	324	390	535	74%
Raalte	631	656	809	1148	82%
Staphorst	179	182	210	302	68%
Steenwijkerland	777	794	901	1181	52%
Zwartewaterland	261	270	310	434	66%
Zwolle	1654	1687	1919	2617	58%
Overijssel	17211	17696	20734	27733	61%
Nederland	256845	263800	310622	426103	66%

Beeldvorming...herkenbaar?

Dementie...

hoe doen we dat in Dalfsen?

- Casemanager dementie
- Alzheimer café's
- Begeleiding “achter de voordeur”
- Dagbesteding
- Wonen
- Verpleeghuiszorg
- Voorlichting en training

Casemanager dementie

- Begeleiden, meedenken, adviseren, zorg regelen en ondersteunen
- Inventarisatie van de vraag en het aanbod.
- Overleg met andere zorgverleners, huisarts of thuiszorgmedewerkers
- De casemanager dementie kan ook veel betekenen voor de mantelzorger door overbelasting te signaleren, te voorkomen en/of te verlichten.
- In Rosengaerde: Irma Albers

Bereikbaar via 0529-431541 of 06-20034682.

Alzheimer café's

- Bijeenkomsten voor iedereen die met dementie te maken hebben
- Thema of interview, afgewisseld met light entertainment
- Elke derde maandag van de maand, 19:30 tot 21:30 uur. Inloop v.a. 19:00 uur.
- Wisselend in de kernen Dalfsen, Lemelerveld en Nieuwleusen

Begeleiding 'achter de voordeur'

- Het WMO-product "individuele begeleiding" maakt het mogelijk om 'achter de voordeur' te kunnen begeleiden
- Het kan dan gaan om eenvoudige zelfzorghandelingen of huishoudelijke taken, maar ook begeleiding bij daginvulling neemt een belangrijke plaats in
- Indicatie via WMO consulent
- Meer informatie via Klantadvies Rosengaerde

Dagbesteding

- Het WMO product 'begeleiding in groepsverband' maakt het mogelijk deel te nemen aan dagbestedingsprojecten
- Blijven meedoen in sociale en welzijnsactiviteiten, het ervaren van een zinvolle daginvulling gericht op behoud van vaardigheden, ontlasten mantelzorgers
- Indicatie via WMO consulent
- Meer informatie via Klantadvies Rosengaerde

Wonen

EDOMAH:

Ergotherapie voor mensen met dementie en mantelzorgers aan huis

- Geen indicatie nodig, in gemeente Dalfsen aangeboden door Ergotherapie Salland
- Vergoeding uit basisverzekering; 10 uur per jaar

Wonen - vervolg

- Inzet van **technologie** óók bij dementie

Denk aan:

- Alarmering: smartphone, horloge
- Veilig op stap met dwaaldetectie
- Seniorentablet 'Compaan'
- Oriëntatie: vloerverlichting met bewegingssensor

- Inzet via Uitprobeerdienst Dalfsen

Bereikbaar via 088-8508800.

Verpleeghuiszorg

- Voorziening uit de Wet Langdurige Zorg
- Aansluiten bij de bewoner, niet andersom!
- Wonen met zorg en begeleiding in een beschermde omgeving
- Nadruk ligt op herkenbaarheid van de omgeving
- Een eigen appartement
- Vaak een gezamenlijke huiskamer

- Zoveel mogelijk een eigen ritme kunnen hebben:
  - Uitslapen of niet?
  - Samen ontbijten of juist alleen?
  - Eigen activiteiten of met anderen?
- Blijven deelnemen aan de maatschappij:
  - Boodschappen halen voor kookproject
  - Op pad met de duofiets
  - Uitstapjes

Dementie...hoe doet ú dat?

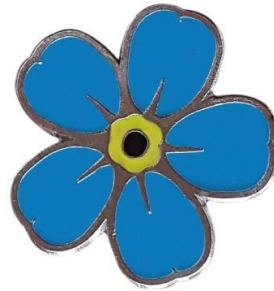
www.samendementievriendelijk.nl:

- Online trainingen voor u
- Online trainingen voor groepen(denk bijvoorbeeld ook aan wijkvereniging of Stichting Vrienden van Dalfsen)
- Graag allemaal **GOED** doen!
  - Gerust stellen
  - Oogcontact maken
  - Even meedenken
  - Dankjewel

Einde

*Hiermee zijn we aan het einde
van onze presentatie.*

Vragen? Opmerkingen? Meer weten?

We houden ons van harte aanbevelen!